

TÜRKİYE SOSYAL BİLİMLER SEMPOZYUMU

2021

Bildiri
Özetleri
Kitabı

Editör
Abdullah DEMİR

Kıtap Adı | Book Title: *Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu - 2021: Bildiri Özetleri Kıtabı*
Çeviri Adı | Translated Title: *Turkish Symposium of Social Sciences - 2021: The Book of Abstracts*

Yayınevi | Publisher: Oku Okut Yayınları | Oku Okut Publishing
Sertifika No | Certificate Number: 49846
Yayın No | Publication Number: 5
Sempozyum Dizisi | The Series of Symposium: 1

Editör | Editor: Abdullah Demir
ORCID: 0000-0001-7825-6573

ISBN: 978-605-74416-4-5

Yayın Tarihi | Year of Publication: 28 Ağustos | August 2021

Yayın Türü | Publication Type: E-Kıtap | eBook

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Yayımlandığı Ortam | Publishing Format: PDF

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Sayfa Sayısı | Pages: 192

Erişim Hakkı | Access Right: Açık Erişim | Open Access

Lisans Türü | License: CC-BY-NC

Telif Hakkı | Copyright: Abdullah Demir

Erişim | Access: <https://yayin.okuokut.org>

DOI: <https://doi.org/10.55709/okuokutyayinlari.8>

Etik Beyan | Statement of Publication Ethics: Bu kıtap, 28 Ağustos 2021 tarihinde gerçekleştirilen Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan bildiri özetleri içermektedir | *This book contains the abstracts presented at the Turkish Symposium of Social Sciences -2021 held on August 28, 2021.*

Atıf Bilgisi | Cite as: Demir, Abdullah (ed.). *Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu - 2021: Bildiri Özetleri Kıtabı*. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2021.

Afganistan'da Dini Hayat

Abdulcelil Alpkıray

Dr., Din Hizmetleri Ataşesi, Afganistan

celilalp@hotmail.com

ORCID: 0000-0002-4197-1896

Özet

Afganistan İslam Cumhuriyeti, büyük kısmı mütedeyyin ve muhafazakâr olan bir toplum yapısına sahiptir. Ülkenin büyük kısmı Sünni olup yüzde 15 civarında Şii nüfus bulunmaktadır. Afganistan'daki dini hayat gündeme geldiğinde, Sünni bireylerin Hanefî-Maturidî din anlayışına sahip oldukları sürekli öne sürülmektedir. Ancak bu görüş ileri sürülürken çoğu zaman bu mezheplerin farklı coğrafyalarda farklı yorumlandığı dikkate alınmamaktadır. Bilindiği üzere Türkiye'den Endonezya'ya geniş bir coğrafyada Hanefilik ve Maturidîlik benimsenmekte ve yaşanmaktadır. Buna karşın Hanefiliğin bu toplumlara yansımaları farklılık arz etmektedir. Toplumlarda dini hayatı şekillendiren asıl unsur klasik dini metinlerdir. Bununla birlikte klasik metinlerin dini hayata yansımaları toplumun örf, adet ve geleneklerinden bağımsız değildir. Afganistan'daki dini hayat ve Hanefiliğin bu bölgedeki yorumu, Afganistan kültür ve geleneği ile içe içe geçmiştir. Bu çalışmamızda, dört yıl süren Afganistan tecrübemiz sonucunda ulaşılmış olduğumuz bilgi ve gözlem sonuçlarına dayanarak dini hayatı tasvir etmeye çalıştık. Ülkedeki dini hayatı şekillendiren dini metinler, okul ve medreselerdeki eğitim, ülkede tanınan bilinen etkili ilim adamları, dini eğitim veren resmi ve sivil kurumlar ve halk arasındaki yerleşik inanışlar, bu çalışmada genel olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda Nuru'l-İzâh, Kudûrî, Kenzu'd-Dekâik, Şerhu'l-Vikâye ve Hidaye'nin okunan temel Hanefî metinleri olduğu tespit edilmiştir.

Okul ve medreselerdeki eğitimin, günümüzde bilim ve teknolojinin ulaştığı seviyeye katkı sağlayacak ve sorun çözecek düzeyde olmadığı gözlemlenmiş ve tespit edilmiştir. Dr. Ayaz Niyazî, Abdulaziz Muflih, Mevlevî Abdusselam Abid, Mevlevî Abdulhalık, Muhammed Said Haşimî gibi ilim adamlarının Afganistan'da halk ve ilim adamları üzerinde etkisi en etkili âlimler olduğu anlaşılmıştır. Resmi ve sivil kurumlardaki dini eğitimin yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Halk arasında selefi yaklaşım ile geleneksel sufî yaklaşım arasında çatışmanın olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Afganistan, Dini Hayat, Hanefilik, Matüridilik, Molla, Medrese, Taliban

Religious Life in Afghanistan

Abdulcelil Alpkıray

PhD., Religious Services Attaché, Afghanistan

celilalp@hotmail.com

ORCID: 0000-0002-4197-1896

Abstract

The Islamic Republic of Afghanistan has a largely devout and conservative society. Most of the country is Sunni, with a Shia population of around 15 percent. When the religious life in Afghanistan comes to the fore, it is constantly argued that Sunni individuals have a Hanafi-Maturidi understanding of religion. However, when this view is put forward, it is often not considered that these sects are interpreted differently in different geographies. As it is known, Hanafism and Maturidism are adopted and lived in vast landscapes from Turkey to Indonesia. On the other hand, the reflection of Hanafism on these societies is different. The main element that shapes religious life in societies is classical religious texts. However, the reflection of classical texts on religious life is not independent of the customs and traditions of the society. The religious life in Afghanistan and the interpretation of Hanafism in this region are intertwined with Afghanistan culture and tradition. In this study, we tried to describe the religious life based on the information and observation results we have obtained from our four years of experience in Afghanistan. The religious texts that shape the religious life in the country, the education in schools and madrasas, the well-known, influential scientists in the country, the official and civil institutions that provide religious education, and the settled beliefs among the people are discussed in general in this study. In this context, it has been determined that Nūr al-Īdāh, Qudūrī, Kanz al-

Daqā'iq, Sharh al-Wikāya and Hidayā are the main Hanafī texts read. It has been observed and determined that education in schools and madrasas is not at a level that will contribute to the level reached by science and technology and solve problems. It has been understood that scholars such as Dr. Ayaz Niazi, Abdulaziz Muflih, Mevlevi Abdusselam Abid, Mevlevi Abdulhalık, Muhammed Said Haşimi are the most influential scholars in Afghanistan on the people and scholars. It has been observed that religious education in official and civil institutions is insufficient. It has been observed that there is a conflict between the Salafi approach and the traditional Sufi approach among the people.

Keywords

Afghanistan, Religious Life, Hanafism, Maturidism, Mullah, Madrasa, Taliban

Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu, Sosyal Bilimler alanında araştırmalarını sürdüren profesyoneller ile bu alanda eğitimlerine devam eden lisansüstü öğrencileri bir araya getirerek tecrübe aktarımına imkân sağlamak, disiplinler arası çalışmalarını güçlendirmek ve akademik üretime katkı sağlamak amacıyla *Oku Okut Akademi* tarafından düzenlenmektedir. Sempozyuma; Arkeoloji, Antropoloji, Edebiyat, Eğitim, Felsefe, Filoloji, Hukuk, İktisat, İlahiyat, İletişim, İşletme, Mimarlık, Psikoloji, Sanat, Siyaset Bilimi, Sosyal Hizmet, Sosyoloji, Tarih ve Uluslararası İlişkiler alanlarında hazırlanan bildiriler ile başvuru yapılabilmektedir. Başvurular, Sempozyum Bilim Kurulu tarafından incelenmekte ve en az iki hakemin değerlendirmesine sunulmaktadır. Kabul edilen bildirilerin özetleri ve tam metinleri *Oku Okut Yayınları* tarafından açık erişim olarak okuyucularla buluşturulmaktadır.

sempozyum.okuokut.org

ISBN-13: 978-605-74416-4-5

9 786057 441645

